

Obrazložitev Akta o načinu določanja deležev posameznih proizvodnih virov električne energije in načinu njihovega prikazovanja

V skladu s 3. členom Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L št. 211 z dne 14. 8. 2009, str. 55) morajo dobavitelji električne energije v svojih računih in v promocijskem gradivu, ki je na voljo končnim odjemalcem, opredeliti prispevek posameznega vira energije k skupni sestavi goriv, ki jih je dobavitelj koristil v predhodnem letu, in podatke o vplivih na okolje, izražene vsaj z emisijami CO₂ in radioaktivnih odpadkov, ki so rezultat proizvodnje električne energije iz skupne sestave goriv v predhodnem letu. To področje v Sloveniji ureja Akt o načinu določanja deležev posameznih proizvodnih virov električne energije in načinu njihovega prikazovanja. Prva verzija tega akta, ki ga kot splošni akt izdaja Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija), je začel veljati 1. januarja 2006. Dne 27. aprila 2007 so bile uveljavljene manjše spremembe omenjenega akta, ki pa vsebinsko niso posegale v metodologijo določanja deležev proizvodnih virov.

V obdobju med letom 2006 in 2013 je v Evropi potekalo več projektov in pobud za izboljšanje verodostojnosti informacij, ki jih dobavitelji na izstavljenih računih in promocijskih materialih o svoji sestavi proizvodnih virov posredujejo svojim odjemalcem. Priporočila vseh projektov na to temo predlagajo rešitev težav v dosledni uporabi potrdil o izvoru za vse tiste proizvodne vire, za katere se taka potrdila o izvoru izdajajo. Trenutno se v vseh državah EU izdajajo potrdila o izvoru le za električno energijo iz obnovljivih virov, kar zahteva Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 16) v nekaterih državah pa razmišljajo tudi o uvedbi potrdil o izvoru iz drugih virov. Ker v doglednem času ni pričakovati, da bodo vse evropske države uvedle potrdila o izvoru za vse proizvodne vire za proizvodnjo električne energije, se je v zadnjem času uveljavil predlog, ki ga prinašajo tudi priporočila projekta Reliable Disclosure Systems for Europe (RE-DISS), da se količine dobavljene električne energije, ki niso pokrite z ustreznim številom unovčenih potrdil o izvoru in drugimi zanesljivimi inštrumenti za sledenje porekla električne energije (npr. tržni certifikati, ki se vodijo v isti podatkovni bazi kot potrdila o izvoru), nadomestijo s preostalo sestavo proizvodnih virov. Ta se najprej določi na nacionalni ravni, nato pa v koordinaciji med pristojnimi organi drugih držav tudi na evropski ravni. Ta priporočila so bila v celoti vnesena v novo verzijo akta, ki je začela veljati 14. septembra 2013. Med drugim je ta sprememba slovenskim trgovcem ponovno omogočila nemoteno mednarodno trgovanje s potrdili o izvoru, saj so se začeli soočati z nepriznavanjem slovenskih potrdil o izvoru zaradi možnosti njihove dvojne rabe (prvič pri objavi proizvodnih virov v Sloveniji, drugič pa pri razveljavitvi izvoženih potrdil v drugi evropski državi).

Dne 22. marca 2014 je začel veljati novi Energetski zakon (Uradni list RS, št. 17/14, v nadaljevanju: EZ-1), ki je prinesel eno bistveno spremembo na področju določanja

sestave proizvodnih virov dobaviteljev. Prejšnji EZ je določal, da se vsa potrdila o izvoru električne energije, ki se nanašajo na proizvodnjo električne energije iz naprav, ki predvidevajo podporo, prenesejo na Center za podpore, ki deluje v okviru operaterja trga Borzena. Zato je do sedaj veljavna verzija akta predvidevala, da se vsa potrdila o izvoru iz teh naprav upoštevajo pri izračunu nacionalne preostale sestave proizvodnih virov, s čimer se atributi električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, enakomerno porazdelijo med vse slovenske odjemalce električne energije. Novi EZ-1 pa v 366. členu določa, da se na center za podpore prenesejo le tista potrdila o izvoru, ki se nanašajo na električno energijo iz proizvodnih naprav, ki prejemajo podporo v obliki zagotovljenega odkupa proizvedene električne energije. Isti člen EZ-1 prav tako določa, da kadar se podpora izvaja kot finančna pomoč za tekoče poslovanje, center za podpore prizna dobavitelju električne energije, ki ima sklenjeno pogodbo o odkupu električne energije, proizvedene v tej proizvodni napravi, delež tako pridobljene energije za namen prikazovanja deleža energije iz obnovljivih virov v njegovem naboru energetskih virov, če so bila potrdila o izvoru prenesena na dobaviteljev račun v registru potrdil o izvoru. Po mnenju agencije je omenjeno določilo je v praksi mogoče izvajati le na način, da dobavitelji električne energije, ki kupujejo električno energijo od proizvajalcev, ki prejemajo podporo v obliki finančne pomoči za tekoče poslovanje, poleg energije prejmejo tudi ustrezno število potrdil o izvoru. Proizvajalci, ki prejemajo podporo v obliki finančne pomoči za tekoče poslovanje, morajo posebej zaprositi za izdajo teh potrdil o izvoru. Za izdajo potrdil o izvoru lahko zaprosi tudi tretja oseba (praviloma trgovec, ki odkupuje v taki napravi proizvedeno električno energijo), vendar le, če agencija od proizvajalca prejme predhodno pooblastilo.

Akt se bo začel uporabljati za izračun in objavo sestave proizvodnih virov za leto 2014, ki se bo pričela v maju 2015, ko bo agencija izračunala skupno preostalo sestavo proizvodnih virov za leto 2014, nadaljevalo pa po 1. juliju 2015, ko bodo morali dobavitelji svojo sestavo proizvodnih virov za leto 2014 tudi objavljati na izstavljenih računih in v promocijskih gradivih.